

## Überschlag

Über die in der Schwabnitzer Pfarrkirche zu Verfertigen kommende Stafier arbeit als Für z w e y Seiten altere nach den Riess des Bildthauers H. Thomas Schweigl, neml alle Verzierung samt Schein-Kapitälér Schafgesimsee, und Leisten vergoldet, die franzen um die Baldachin aben vergoldet, komme für e i n altar

Brünn d. 3 Jenner 1787

pr (sic!) .  
Vinzenz Puttalek  
Burgl Stafierer

175 fl

Lubomír Slaviček

**PŘÍSPĚVKY KE SLOVNÍKU UMĚLCŮ A ŘEMESLNÍKŮ  
NA MORAVĚ V 17. A 18. STOLETÍ — II**

Zatímco první část *Příspěvků* (SPFFBU, řada F, číslo 18, Brno 1974) se týkala především sochařů a malířů 17.—18. století, jejichž jména se objevují v materiálech jaroměřického archivu Questenberků (SAB F 11, Jaroměřice II.), jde nyní o zachycení stavební aktivity na questenberských statcích na Moravě, v Čechách a v Rakousku za stejné časové období. Pro lepší chápání souvislosti zašifrované v abecedním řazení biografických a topografických údajů je nutné nastínit alespoň letmo stavební historii jednotlivých objektů, která ovšem nemůže zastoupit zevrubnější studii autorem připravovanou.

**Jaroměřice nad Rokytnou — zámek**

Středověká tvrz, v 16. století přestavěná na trojkřídlý renesanční zámek otevřený na jihu do zahrady, byla rozšířena za Jana Antonína Questenberka na severu o patrový hospodářský trakt. Tento objekt projektoval a v 70. letech 17. století postavil brněnský stavitel Jan Křtitel Erna. (V Jaroměřicích postavil i Loretánskou kapli s ambity a přílehlým servitským klášterem a přestavěl místní špitál s kaplí sv. Kateřiny.)

Po čtvrtstoletí poměrného klidu začala v roce 1709 za Jana Adama z Questenberka velkolepá a finančně náročná přestavba zámku a kostela sv. Markéty. Plány k oběma stavbám se nedochovaly. V roce 1707 kreslil projekty pro stavebníka Jakub Prandtauer, který v roce 1709, kdy již stavbu prováděl znojemský stavitel Dominik Angeli, vizitoval staveniště. Angeli přestavěl v letech 1709—1710 přízemí zahradních křídel na salla terreny, ze kterých vybíhaly do stran sloupové kolonády. Terenní rozdíl dvorá a zámeckého parku byl vyrovnán novým schodištěm, které ve dvou ramenech sbíhalo ke grotě vyhloubené v terénu dvora. Gravani dokončuje po roce 1711 přestavbu zahradních křídel a corps-de-logis a od roku 1712 staví západní dvorní křídlo zámku. Vzniklý čestný dvůr byl po roce 1720 proti městu uzavřen v půdoryse zviněným jednotraktem s centrálním prostorem brány na ose (1728). Boční severní dvory vzniklé výstavbou divadelní budovy s míčovnou a služebnickým křídlem byly uzavřeny kočárovými remízami (1725). Po roce 1728 leží břemeno prací již převážně na umělcích a dekorátérech pracujících v zámeckých interiérech. V roce 1732 se omítaly severní novostavby a při té příležitosti byly zahradní fasády zámku obohaceny na okenních frontonech o „moderní“ štukové medailony. Uzávěrná křídla severních dvorů podlehla asanacím 19. století, grotta a schodiště jižního dvora ustoupilo již v letech 1739—1742 vybudované vodní kaskádě.

Zámecký park se sítí kanálů a zahradním divadlem na ostrově je invencí Jeana Treheta z roku 1715. Jeho koncepci korigoval ve 30. letech 18. století Antonín J. Zinner.

**Farní kostel sv. Markéty**

Stavba jaroměřického farního a zámeckého kostela začala roku 1716 výstavbou jeho severní věže. V roce 1720 po jejím dokončení bylo strženo zdivo středověké stavby a kopaly se základy pro novou ovalnou loď. Presbytář byl ve zdivu ponechán a po jeho stranách přistavěny patrové oratoře. Stavba byla provizorně zastřešena a již v roce 1723 se uvažovalo o jejím vysvěcení. V roce 1725 se začalo se stavbou jižní věže a mezi oběma věžemi se budovala chrámová předsíň. Dřevěnou kupoli dostala loď až po roce 1730 a po dokončení její výmalby, v roce 1739, byl kostel vysvěcen. Průčelí kostela a jižní věž

zůstala nedostavěna až do roku 1781. Severní věž byla snížena a celé průčelí upraveno podle vzoru Prunnerova kostela ve Stadl Paura.

### Bohušice

Starou zemanskou tvrz v Bohušicích přestavoval pro Jana Adama z Questenberka v letech 1717—1749 jaroměřický stavitel Tobiáš Gravani. Zámeček vyhořel a od roku 1826 slouží jako stáje.

### Rappoltenkirchen

Rappoltenkirchenský zámek spolu s kostelem sv. Jiří byl vypálen Turky za obležení Vídně v roce 1683. Kostel opravoval po roce 1693 vídeňský stavitel Jiří Bowagner. V téže době se opravoval i zámek. Stavební práce na začátku 18. století se týkaly zahradního „einsez“. Rozpočet a plány k druhému „einsez“ předkládal roku 1707 Jakub Prandtauer. Stavební práce probíhaly až do roku 1721. Na úpravě zámecké zahrady se podílel Jean Trehet. Sloup N. Trojice v obci vznikl v letech 1733—1734 spoluprací Konráda Adolfa z Albrechtsburgu a sochaře Kašpara Obera.

### Bečov

Za Jana Adama z Questenberka byl přestavěn Horní hrad. Projekt a rozpočet pro stavbu dodal v roce 1710 tepelský stavitel J. W. Braunböck.

### Javorná

Zámek v Javorné, ke kterému předložil plány a rozpočet J. W. Braunböck v roce 1724, zůstal nedokončen. Součástí realizované stavby je zámecká kaple z let 1729—1731.

### Questenberský dům ve Znojmě

Stával mezi Kounicovským domem a městským proviantem na Horním náměstí. V roce 1720 byl rozšířen a sloužil Janu Adamovi z Questenberka k přenocování za cest do Vídně a při krajských sněmech.

### Questenberský palác v Johannesgasse ve Vídni

Palác vytváří zástavba kolem dvou dvorů prozrazující starší parcelizaci. Do dnešní podoby byl přiveden ve třech stavebních etapách. První přestavba je doložena v letech 1689—1693 a prováděl ji Jiří Bowagner a Kristián Alexander Oedtl. V druhé etapě dostala stavba dnešní průčelí a vnitřní skladbu. Jako stavební polír je zde v letech přestavby (1698—1705) doložen jistý „Josef“. V letech 1718—1739 byl dostavěn zadní dvorní trakt podle starších plánů. Rozpočet předkládal vídeňský stavitel František Jänggl v roce 1718. V útech vídeňské pokladny jsou v těchto letech zachycena bez bližší specifikace i jména dalších architektů a stavitelů — L. S. Kaltner, Martinelli, Pilgram, Jos. Em. Fischer z Erlachu a další.

### Luka nad Jihlavou

V roce 1743 přestavoval zámek pro hraběte Maxmiliána Ulricha Kaunice panský stavitel G. B. Ricca.

*Angeli Dominik*, Stavitel ve Znojmě. V letech 1709—1710 řídil stavební práce na zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou a v Rappoltenkirchenu. V Čechách stavěl patrně zámek v Tupadlech.

1709: V dubnu r. 1709 měl Angeli přivést do Vídně výkresy a přes Rappoltenkirchen, kde na něj čekal hrabě z Questenberka, se vrátit do Znojma. 24. 9. t. r. pro něj jaroměřický hejtmán objednával ve Vídni 8 archů „Regal Pappier“, který stavitel nesehnal ve Znojmě.

92 Item Vermög Beylag ist denen frembden undt hiesigen Maurern Vor im Schloss undt garten durch diesen sommer Verrichte Arbeit bezahlt worden . . . 165 f. 21 x. 2 d.

93 Vermög quittung Unter 27. 9bl: Ap 1709 ist dem Dominicus Angeli znaymbt: Maurermeister auf gnädig befahl Vor seine gehabt bemühung bezahlt worden . . . 60 fl.

1710: Vermög Burgrafens Specification ist dem Dominico Angeli Maurermeister sambt seinen gesselen Vor in diesem Jahr Verrichte Unterschiedl: Maurer Arbeit in allem bazahlt worden 407 f. 50 x. 1 d.

Item Ihme Meister Dominico Angeli Anticipate auf Khost erfolgt . . . . . 24 f

Jaroměřický purkrabí vydával t. r. Angelimu 23 000 cihel a 1 600 „gewölbe ziegel“ na práci v zahradě a salla terrenách, dále pak „... würrklich: dan blind thüren und fenstern obsonderlich bey der Salaterrena ausmauern, drey garten spring brune gründen, Verfertigung Einer Neuen doppelten stiegen, dann beeder Seiths über gantzen garten 2 clafter hohen garten Mauer ...“ atd.

18. 9. 1710 nechal stavitel vzkázat hraběti po jaroměřickém hejtmanu, že: „... Von Tupadl nacher Jaromeritz nichts Umb seye, ob Ihro hochgräf: gnaden die Schöne Kürchen zu Pollna zu sehen, nicht gnädigst Beliebete ...“.

15. 6. 1710 byl Angeli v Rappoltenkirchenu, aby: „... gleich die garten Mauer einriessen lassen, und auftheilung der Crottiausgelöckht Habe, wie er dann morgen wiederumben in Mähren zureisen gedenkhet ...“.

1714: Vermög quittung dem gewesten Mauer Meister Dominicus Angeli annoch Vor scine Vorig Verrichte Arbeit bezahlt 40 f.  
(SAB 251—252, 255, 675—676. Účty z l. 1709—1710 a 1714. Korespondence Jana Ad. z Questenberka z r. 1709, relace jaroměřického hejtmana z l. 1709—1710 a relace rappoltenkirchenského správce z r. 1710).

Balcar Antonín. Zednický polír v Brně. Podle plánů brněnského stavitele Jana Křti-tele Erny stavěl v Jaroměřicích Loretánskou kapli s ambity a jako Ernův polír řídil i pře-stavbu jaroměřického zámku do r. 1672 (SAB 209, 211, 213. Účty z let 1668—1672).

Bartl. Zámečník v Jaroměřicích nad Rokytnou. V r. 1715 zhotovil pro zámecký vesti-bul kovanou perspektivní mříž (SAB 681. Relace jaroměřického hejtmana z 8. 7. 1716).

Beduzzi (Batuzi) Antonio Maria Nicolo. Divadelní architekt a malíř ve Vídni.

8. 5. 1723: ... Ihro hochgräfl: gden der Herr Graf Pachta ist vergangenen Sonntag mit dem Ingenieur Batuzi hier durch auf seine gütter pahsiert, und haben den garthen zim-mer, Comedi: und das Ball haus dann die Kirchen beschauet, und sich all hier biess ein Stundt Verwillet ... (SAB 2. Relace jaroměřického hejtmana.)

Bowagner (Pawagner) Jiří. Stavitel ve Vídni. V r. 1692 se zavázal kontraktem opravit za 189 zl. rappoltenkirchenský kostel sv. Jiří zničený Turky. Měl stavbu opravit zvenčí i vevnitř, omítnout, položit římsy a dlažbu. Na dorse těže listiny, která je písar-ským konceptem, se zavazoval vybudovat část Questenberského paláce ve Vídni (stáje, 2 pokoje, uliční štít apod.). Tamtéž pracoval za 30 zl. i v roce 1726 (SAB 662, 693. Účty z let 1690—1692 a z r. 1727).

Braunböck (Prönbackh) Jan Wolfgang. Stavitel v Teplé. Na jaře r. 1710 předkládal hraběti z Questenberga plány a rozpočet na stavbu (?) zámku v Bečově. Za 2 610 zl. 50 kr. měl vybudovat druhý „stockh“ k městu. V r. 1724 dodal hraběti plány a rozpočet na stavbu questenberského zámku v Javorné (SAB 676, 690. Účty z let 1710 a 1724).

Broisser Ignác. Mramorář ve Vídni. 29. 4. 1721 mu bylo vyplaceno 18 zl. za práci v Questenberském paláci ve Vídni (SAB 687. Účty z r. 1721).

Dietrichstein Michal. Zednický mistr v Rappoltenkirchenu. V letech 1729—1739 pracoval na zámku v Rappoltenkirchenu (SAB 695, 1245. Účty z let 1729—1739).

Durini (Turini) Dominik. Kamenický mistr v Moravském Krumlově. V letech 1714—1736 prováděl kamenické práce v Jaroměřicích a dodával ke stavbám kámen.

1714: Dem Cromauer Stein Metzzen Dominicus Turin ist accordirter Massen Vor 16 stuckh Postament und capitel zu denen Pfeillern in der Schloss Einfuhrt per 4 fl: 15 kr. bezahlt worden 68 fl.

1717: Vermög ausziegl den 13 dito (duben 1717) den Domenickh Derino Cromauer Steinmetz meister nach gesetzte arbeith Bezahlt als Vermög Contract für drey Saullen zu der Heyl: dreyfaltigkeit 190 fl.  
dann in das Schloss in die einfahrt 436 stk: pflaster blatten Verfertiget, ein Indessen Stuckh per 4 Schuech macht 1744 Schuech Beredter massen zu 12 kr. zahl 348 fl. 48 kr.

V r. 1720 se u něho učil jaroměřický kameník Jiří Tvrdožel. V r. 1724 dodával Durini dlaždice do jaroměřického kostela sv. Markéty a dostal za ně spolu s oltářními stupni 508 zl. 54 kr. (Za dláždění do zámecké mičovny t. r. inkasoval 289 zl. 32 kr.) 18. 9. 1734 uzavřel kontrakt s hraběnkou z Questenberka na zhotovení dvou zahradních fontán do jaroměřického parku. Pracoval na nich i Jiří Tvrdožel a v r. 1736 byly vyúčtovány za

580 zl. 24 kr. V žádosti, ve které Durini urgoval výplatu, uvedl, že se musí vypravit do Coma v Milánsku vyřídit pozůstalost právě zesnulého bratra (SAB 255, 258, 261, 266, 285, 702, 704. *Důchodní účty z let 1714, 1717 a 1724. Účty z let 1720, 1734 a 1736*).

*Ehrenberger Filip*. Pokrývač ve Znojmě. V r. 1731 byl honorován za pokrytí střech nad sálem předků a divadelní budovou jaroměřického zámku (SAB 283. *Účty z r. 1731*).

*Ek l Adam*. Zednický mistr. V roce 1742 pracoval při opravě questenberského zámku v Javorné (SAB 284. *Účty z r. 1742*).

*En b m a y r Jan*. Tesařský mistr v Moravském Krumlově. V roce 1717 nasazoval za 100 zl. novou mansardovou střechu na questenberský zámek v Bohušicích (SAB 258. *Důchodní účet z r. 1717*).

*Er na Jan* Křtitel. Stavitel v Brně. V letech 1668—1673 stavěl pro Jana Antonína z Questenberka v Jaroměřicích nad Rokytinou Loretánskou kapli s ambity, klášter servitů, přestavěl špitál s kaplí sv. Kateřiny a jaroměřický zámek, ke kterému přistavěl severní dvorní křídlo. Podle jeho výkresů pracovali zde i kameníci a sochaři. Na stavby dohlížel Ernův polír Antonín Balcar z Brna.

1668: Den 12. April ad: 1668 ist eine neue Loretkürchen alda zubauen angefangen und denen Maurer: item Tagwercker, oder handlagern biss 23. November diss Jahres, wie gegenwertige, von dem Brünnerischen baumeisster, Johan Bapt. Erna, unterschriebene Specificator erclerte, richtig bezahl worden, Nembl: 390 fl. 24 x. 2 d.

1669: Johann Baptista Erna, Baumeisster Von Brünn, hat angelobet, aine Unser Lieben frauen Kkirchen: oder Capellen, Maria Lauretha genandt, alda zu Järmeritz Nepst des Spitals, auf den formb, und gestalt, wie solche in Nicolspurg zuersehen, zuerbauen, davon Ihme Ihro Gn: der gdige Herr, nur wegen seiner habenden (...) und zuersehung zum recompens, zwey hundert: gulden Neben zweu ducaten Beükhauß, zugeben Verwilligt, hieran er, laut spanzeti, Von 29. Juny ad. 1668 biss 24 octobri ad. 1669 in abschlag bekommen Nembl: 106 zl.

(K účetní položce je jinou rukou připsána poznámka, že stavitel byl v Jaroměřicích, ačkoli v to dostal zaplacenou, stěži 2—3krát.) (SAB 209—215. *Účty z let 1668—1673*.)

*Fischer (Josef Emanuel F. z Erláchu ?)*. Stavitel Martinelli hlásil v září roku 1732 questenberskému regentovi ve Vídni, že plán k točitému schodišti dělal jistý „Herr Fischer“ (SAB 698. *Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z 27. 9. 1732*).

*Fleck Jan Ondřej*. Pokrývačský mistr ve Vídni. 1. 10. 1723 dostal 150 zl. za pokrytí střech nových budov Questenberského paláce ve Vídni (SAB 689. *Účty z r. 1723*).

*Frindt Václav*. Zednický polír. V r. 1745 pracoval na dostavbě zámku Luka u Jihlavy (SAB 723. *Kounicovské účty z r. 1745*).

*Fromb Jan Jiří*. Zednický polír ve Vídni. V roce 1717 pracoval v Questenberském paláci ve Vídni (SAB 683. *Účty z r. 1717*).

*Fromb Josef*. Zednický polír ve Vídni. V r. 1724 dodával barvy ke stavbě „nové budovy“ (zadní dvorní trakt) Questenberského paláce ve Vídni (SAB 690. *Účty z roku 1724*).

*Gerstner Kristián*. Zedník ve Vídni. V r. 1738 pracoval v Questenberském paláci ve Vídni a je snad totožný se zedníkem Kristiánem, který je zde doložen v letech 1732 až 1735 (SAB 1258. *Účty vídeňské pokladny z let 1732—1735 a 1738*).

*Gravani (Krawany) Antonin*. Zedník v Jaroměřicích nad Rokytinou. Narodil se r. 1730, vyučil se u svého otce Tobiáše a pracoval pod ním v roce 1749 na obnově zámku v Bohušicích. V roce 1751 pracoval v Olomouci a o rok později v Uhrách (SAB 288, 291—294. *Soupisy obyvatelstva z r. 1746. Soupisy obyvatelstva a účty z let 1749—1752*).

*Gravani (Krawany) Jiří*. Zedník v Jaroměřicích nad Rokytinou. Narozen v roce 1721 v rodině jaroměřického stavitele Tobiáše Gravaniho, vyučil se u otce řemeslu. V r. 1746 pracoval v Uhrách, patrně spolu se svým bratrem Martinem. Od r. 1747 tovaryšem v Jaroměřicích, od roku 1759 mistrem, po smrti otce přebíral jeho živnost (SAB 288—311. *Účty z roku 1746. Soupisy obyvatelstva z let 1746—1759*).

*Gravani (Krawany) Josef*. Zedník v Jaroměřicích nad Rokytinou. Narozen v roce 1725, vyučil se řemeslu u svého otce Tobiáše, v roce 1749 pracoval „in frembt“. Zemřel r. 1757 v Jaroměřicích (SAB 288, 291, 304. *Soupisy obyvatelstva z let 1746, 1757 a 1749*).

*Gravani (Krawany) Martin*. Zedník v Uhrách. Nejstarší syn jaroměřického stavitele, narodil se roku 1718 a v roce 1739 odešel do Vídne ke staviteli Antonínu Krausovi a odtud do Uher (SAB 288, 711. *Soupis obyvatelstva z r. 1746. Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z r. 1739*).

*Gravani (Krawany) Tobiáš*. Stavitel v Jaroměřicích nad Rokytinou (\* 1683

† 1759). Pocházel z Rakouska, do Jaroměřic přišel patrně z českých Počátků v r. 1711 a přebral po Dominiku Angelim přestavbu jaroměřického zámku. Pro Jana Adama z Questenberka vykonával stavební dozor na všech hraběcích panstvích na Moravě, v Čechách a v Rakousku a kreslil prováděcí plány a mapy pozemků (Plány kaple sv. Jana Nepomuckého v Javorné, zámku v Rappoltenkirchenu, kaplí při servitském klášteře v Jaroměřicích, atd.) V Jaroměřicích platil činži ze dvou domů a pozemku, dlouhá léta byl městským radním a v roce 1746—1747 dokonce primátorem (SAB 252—311, 680—740, 2—9. *Účty, soupisy obyvatelstva a hejtmanské relace z let 1711—1759*).

*Hedlmair Tomáš*. Tesař v Brně. V r. 1669 nasazoval krov na jaroměřickou Lorentánskou kapli a osazoval na ni dveře. Za práci v Loretě dostal 267 zl. a v roce 1670 ještě 53 zl. V r. 1671 postavil přes říčku Rokytňou za 10 zl. most (SAB 210—211. *Důchodní účty z let 1669—1671*).

*Hertzumb Josef*. Kameník v Jaroměřicích nad Rokytňou. V letech 1740—1749 pracoval na jaroměřickém zámku. V r. 1741 dostal za svou práci 121 zl. 17 kr., v roce 1734 za kaskádu v zámeckém parku 318 zl. 21 kr. a v roce 1746 za práci na zámku 186 zl. (SAB 282—291. *Účty z let 1740—1749*).

*Hillebrandt Martin*. Kameník ve Znojmě. V roce 1681 dodal štít s 560 písmeny a portály k jaroměřické Loretě a sousednímu servitskému klášteru (SAB 222. *Důchodní účet z r. 1681*).

*Holý Adam*. Kameník. V roce 1728 pracoval na zámku v Javorné (SAB 1214. *Účty z panství Javorná*).

*Hoser Bartoloměj*. Zednický mistr ve Znojmě. V roce 1705 opravoval questenberský dům ve Znojmě (SAB 246. *Důchodní účet z roku 1705*).

*Hundtskherer Jiří Volf*. Tesařský mistr ve Vidni. Podle smlouvy ze 17. 6. 1723 stavěl krovy a prováděl tesařské práce na zadním traktu Questenberského paláce ve Vidni (SAB 689. *Účty z r. 1723*).

*Hutter Ondřej*. Zedník ve Znojmě. V roce 1720 pracoval ve znojemském domě Jana Adama z Questenberka (SAB 261. *Důchodní účet z roku 1720*).

*Hyacint František*. Zlatník. V roce 1740 dodal do jaroměřického farního kostela sv. Markéty kalich a jiné mešní nádoby (SAB 282. *Zádušní účet z roku 1740*).

*Jänggl František*. Stavitel ve Vidni. Od roku 1718 měl dostavět zadní dvorní trakt Questenberského paláce ve Vidni. V roce 1719 vizitoval stavbu kostela v Lukově. V letech 1723—1733 dodával do Questenberského paláce stavební kámen a byl placen za odvoz rumu a sněhu ze střech.

Koncept rozpočtu na dostavbu Questenberského paláce ve Vidni: Beylfiger Maurer Maisters überschlag

Ver/: Titl./ ple./ Ihro Hochgräfl: gnaden Herren Herren graf. Von Questenberg der Röml: Keys: May: Reichshofrath in dero eigenthum: freyhaus Lauth des gemachten und Vor guth erkhenten abriess den noch nicht gebauth theill nur bis an die stallung der kleinen hofs den schon neu ausgeführten gebey gleich noch aufzubauen Betr: Erstl: Vermög abriess eine Stallung und eine Erden von neuen auss zu graben die (...) und fundament: mauern in genugsamer dichte und störke heraus zu mauern, zu gewelben, die alda auss gegrabene samt dem Von den übrigen gebey komenden Schitt ein weg zu führen.

2. den Stock zu Ebener sambt des haubt und Schilt mauern auf zu führen, und durchgehndt zugewelben

3. den erst, und 2te und 3te Wohn stockh Lauth abriess jeden in sein behörigen höhe, dichte und störcke, aus zu führen, damit der zimmermeister die Tippl Böden tüglich legen, und den dachstuell aufsetzen könne,

4. alle Thiere, fenster und stiegenstaffeln, sie seindt Von stein oder holz zu versezen.

5. die Bönetigte ofen füss zu machen, Die Rauchfänge in genugsamer höhe, und breithen über das dach auf zu führen, Vorhäuser, gang und Boden und dach wohl zubeschützen und mit ziegel zu pflastern, das gebey aufricht einwendig mit einer saubern zu Verbutzen, mit holz eyssen schliessl: bestens zu verwahren, was solchen über die schon Vorhanden und annoch Brauch bahre materialien Vernöth: folgendes zuersehen als

21 391 fl. 30

*F. Jänggl Burg: Bau: und Maurermeister*

Součástí rozpočtu je i detailní rozpis materiálu, který z úsporných důvodů vypouštím. (SAB 684—690, 710. *Účty z let 1718—1739*.)

*Jednuška Matyáš*. Knižecí stavitel v Moravském Krumlově. V roce 1781 předložil

2 plány a rozpočty na dostavbu kostela sv. Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou (SAB 885. Materiály k dostavbě kostela sv. Markéty z r. 1781).

*Kaltner Ludvík Šebastián.* Architekt ve Vídni. 4. května 1722 dostal zapláceno z vídeňské pokladny braběte z Questenberka za blíže nespecifikovaný „Abriess“ 50 zl. a 15. června 1723 na hraběci „anschaffung“ ještě dalších 40 zl. (SAB 688—689. Účty z let 1722—1723).

*Keysrlich Vavřinec.* Zednický polír ve Znojmě. Pracoval v roce 1723 v Questenberském domě ve Znojmě (SAB 264. Účty z roku 1723).

*Koll Šebastián.* Pokrývač ve Vídni. V letech 1726—1728 byl placen za pokrytí střechy nad Questenberským palácem ve Vídni. V r. 1735 opravoval střechu zámeckého skleníku v Rappoltenkirchenu (SAB 692, 694, 1245. Účty z let 1726, 1728 a rappoltenkirchenský účet z roku 1735).

*Kraus Antonín.* Stavitel ve Vídni. V r. 1738 posuzoval spolu se stavitelem Pilgramem poškozenou budovu správcovství v Rappoltenkirchenu a o rok později poškozené základy samotného zámku. V téže době byl činný pro jezuity z Wiener Neustadt a v roce 1740 byl povolán do Znojma, aby pro hraběte Dauna opravil dům na dolním předměstí, získaný za 1000 zl. V roce 1739 u něj pracoval nejstarší syn Tobiáše Gravaniho — Martin (SAB 1258, 711 a 714. Účty z r. 1739. Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z let 1739—1740).

*Kraus Michal.* Zedník v Jaroměřicích nad Rokytnou.

1667: Am 29. Juny, dem Michael Maurer so auf gdl: Bevehlich, nacher Niclspurg gangen, die Loretha zubesichtigen, und eine dergleichen alhier zuerbauen, zöhrung geben . . . 30 kr. (Jinde je uváděn plným jménem.) Koncem května 1668 kontroloval v hrubšickém lomu dílo brněnského kameníka a sochaře Jana Křitele Antoniniho pro jaroměřickou Loretu. V roce 1677 byl honorován za práci na jaroměřickém zámku (studna, schody do „Lustgarten“)(SAB 208, 209, 219. Účty z let 1667—1668 a 1677).

*Kreichenmayer.* Zednický mistr. V roce 1759 se objevuje jeho jméno v účtech jaroměřické pokladny (SAB 311. Účty z r. 1759).

*Kunst Matyáš.* Barvíř v Jaroměřicích nad Rokytnou. V roce 1722 barvil na „citron farb“ oponu pro zámecké divadlo (SAB 263. Důchodní účet z roku 1722).

*Kuntz Dominik.* Klempíř ve Znojmě. V roce 1735 dostal 160 zl. za práci na lucerně farního kostela sv. Markéty v Jaroměřicích a za opravu větrem poškozeného sanktusníku (SAB 286. Účty z r. 1735).

*Lindner Vit.* Tesařský mistr v Jaroměřicích nad Rokytnou. V letech 1720—1728 pracoval ve službách Jana Adama z Questenberka. V roce 1730 přenášel na kostel v Aujezdě věž sádeckého hradu (SAB 261—270. Účty z let 1720—1728. Relace zámeckého hejtmana z 21. 6. 1730).

*Melerbe Rupert.* Studnař ve Znojmě. V roce 1709 přivedl za 150 zl. vodu z jaroměřického obecního rybníku ke třem novým kášnám v zámeckém parku (SAB 250. Důchodní účet z roku 1709).

*Martinelli.* Stavitel ve Vídni. 4. října 1732 vyměřoval v questenberském paláci ve Vídni točité schodiště a jeho nákres byl honorován 1 dukátem a za 4 dny předán. Měsíc před tím jednal questenberský regent s jeho bratrem, který sdělil, že plán bude kreslit „Herr Fischer“ (SAB 698. Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z roku 1732).

*Mayer Jan.* Zedník v Jaroměřicích nad Rokytnou. V srpnu 1683 omíтал zvenčí kapli P. Marie Pomocné při jaroměřickém špitále. Téhož roku pracoval i na zámku a v zahradě. V roce 1705 byl zaměstnán štukovými stropy v zámecké jídelně a v hraběci ložnici (SAB 224, 246. Účty z let 1683 a 1705).

*Mayer Řehoř.* Zednický polír. V roce 1709 byl činný při přestavbě zámku v Rappoltenkirchenu (SAB 675. Účty z roku 1709).

*Messer Matyáš.* Tesař ve Znojmě. V roce 1718 dostal zapláceno 123 zl. za krov na novou věž farního kostela sv. Markéty v Jaroměřicích. V letech 1718—1719 stavěl za 226zl. 34 kr. a 2 d krovny nad zámeckými stájemi (SAB 259—260. Zádušní účet z roku 1718. Důchodní účet z roku 1719).

*Messer Melkus.* Tesař ve Znojmě. 30. srpna 1714 dostal 75 zl. za krov nové věže a věžičky kostela v Aujezdě (SAB 668. Účty z roku 1702).

*Milner Bernard.* „Galandery tischler“. V roce 1736 dodal hraběti z Questenberka za 14 zl. jednu „Galandery Kasten“ (SAB 704. Účty z roku 1736).

*Molloy Štěpán.* Zvonař z Mikulova. V letech 1666—1670 užil pro jaroměřickou lorentánskou kapli 2 zvony, 1 pro jaroměřickou radniční věž (SAB 210. Účty z roku 1669).

*Müller Jan.* Zedník v Jaroměřicích nad Rokytnou. V roce 1699 opravoval na zámku

jídelnu, schodiště a pokoj „vedle studny“. O rok později opravoval a líčil horní i dolní sál, 6 pokojů a 7 komor zámku a za svoji týdenní práci dostal zaplacen 2 zl. 24 kr. V roce 1705 pracoval na zámeckých stájích a v roce 1706 stavěl v parku novou bažantnici. V roce 1707 postavil za 20 zl. 33 kr. novou chalupu u jaroměřického děkanství (SAB 240—241, 246—248. *Purkrabský účet z roku 1699. Účty z roku 1700, 1705—1706 a 1708.*)

*Mutrach František*. „Kunst Brunmeister“. V říjnu roku 1718 dostal za práci v zahradě rappolttenkirchenského zámku 106 zl. a v roce 1720 ještě 33 zl. Buď jeho nebo spíše vodního inženýra prince Evžena-Dominika Girarda se týká zpráva o vyúčtování vídeňské pokladny z roku 1718:

5. 8. 1718: dem herrschaftl: Rappolttenkirchener Knecht, welcher des Prinz Eugeni Ingénieur und Brunmeister nacher Rappolttenkirchen geführt, in der Vorstatte übernacht zu Verbleiben geben . . . . . 28 kr. (SAB 684—686. *Účty z let 1718—1720. Korespondence Jana Adama z Questenberka z roku 1719.*)

*Naglin Pavel*. Kameník v Telči. Spolu s kameníkem Vitem Roštejským kontrahoval zhotovení „velké“ fontány do zámecké zahrady v Jaroměřicích nad Rokytou (9. 11. 1734). (SAB 702. *Účty z roku 1734.*)

*Neüpauer*. Stavební podnikatel ve Vídni.

Vídň, 31. července 1728: . . . Sonsten hatte sich auch der H: Neüpauer welcher diesen herbst Stocatom zu Jarmeritz eingestelet, angemeldet . . . (SAB 3. *Odpověď hraběte na relaci jaroměřického hejtmána z r. 1728.*)

*Oedtl Kristián Alexander*. Stavitel ve Vídni. 26. března 1690 předkládal účet za práci a stavební materiál za 39 zl. 47 kr.  $\frac{1}{2}$  d. při opravě Questenberského paláce ve Vídni za rok 1689. V roce 1720 přestavoval pro barona Waldorfa sádecký hrad a při cestě na Sádek se stavil se svým bratrancem v Jaroměřicích, kde si prohlédl probíhající stavbu zámku a kostela sv. Markéty. Po návratu do Vídně podal hraběti v Questenberka hlášení. Porady se zúčastnil i jaroměřický stavitel Tobiáš Gravani.

1720: 3. dubna 1720 psal hrabě Questenberk do Jaroměřic, že „ . . . der meister Cristian ein bezeichnete mauermeister Von hier, welcher morgen in willen gott Von hier ausbrechen und zum B. Waldorf nacher Sadeck zu gehen, auch Jaromeritz womit, wie ich ihn gebette, den weeg dahin zu nehmen, so reisst er nicht alein, und visitiert er aber die Vorhabende Kirchen und andere gebeu, sondern logiert ihn in Schloss, wann der hauptmann streit nochmal an verstand ist, erzeuget ihn alle höflichkeit, und lasset ihn nacher Sadek führen . . .“ a o 11 dní později hrabě nařizoval: „ . . . Erwarte die fuhren waagen, und von ihr mit dem Gabriel (Müller) so reisst der mauermeister (Tobiáš Gravani) mit, damit alle besste anstalten zum Kirchen und anderen gebeu mit dem zu Jaromeritz gewesten Mauermeister (Oedtl) mögen Veranstellen wereden . . .“  
Was der Wienerische Mauermeister Christian Oedtl nebst seinen Vettern in allhier Verzehret, ersetzt . . . . . 1 fl. 27 kr. (SAB 661, 686, 261. *Účty za stavbu Questenberského domu ve Vídni 1686—1690. Korespondence Jana Adama z Questenberka z roku 1720. Účty z roku 1720.*)

*Oliva*. Architekt ve Vídni. V letech 1729—1732 dodával hraběti blíže nespécifikované plány k stavebním pracem na zámku a v zahradě v Rappolttenkirchenu a v Jaroměřicích. V dubnu 1732 byl v Jaroměřicích osobně spolu s nejménovaným vídeňským hodinářem a sochařem a zahradním architektem Janem Antonínem Zinnerem (SAB 695—698, 285. *Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z let 1729—1732. Důchodní účet z roku 1732.*)

*Petrůzi Václav*. Stavitel ve Slavkově u Brna. V roce 1745 vystupuje při stavbě Kounicovského zámku u Lukách u Jihlavy. Ve výplatních listinách panských úředníků se objevuje s fixním ročním platem 100 zl. Dalších 30 zl. dostával na maso (SAB 723, 726. *Kounicovské účty z let 1745—1746.*)

*Pilgram*. Stavitel ve Vídni. V roce 1737 mu bylo vyplaceno 12 zl. bez bližší specifikace. V roce 1738 podával spolu s Antonínem Krausem, stavitelem z Vídně, znalecký posudek k porušené statice obydlí rappolttenkirchenského správce a navrhoval stěny stáhnout klestinami. V pramenech bývá někdy jmenován jako „junge Jänggl oder Pilgram“. V červnu r. 1748 viděl Konrád Adolf z Albrechtsburgu v louscém klášteře jeho plány k prelaturě a uznale se o nich vyjadřoval (SAB 1258, 708 a 702. *Účty vídeňské pokladny z let 1737—1738. Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z roku 1738. Korespondence K. Ad. z Albrechtsburgu z roku 1748.*)

*Prandtauer Jakub*. Stavitel v St. Pöltenu. V letech 1706—1709 pracoval pro Jana Adama z Questenberka. V Rappolttenkirchenu předkládal 2 rozpočty na stavbu zahradního „einsezu“. V roce 1707 kreslil plány pro přestavbu zámku v Jaroměřicích nad Rokytou

a na podzim roku 1709 vizitoval prováděnou stavbu za vedení znojemského stavitele Dominika Angeliho. V roce 1707 pracoval pro augustiniány v St. Andrea.

1707: Relace rappolttenkirchenského správce z 3. února 1707:

... Anbei die verlangte Attestation und von Herrn Prelaten von St. Andrea an Ihre hochgräfliche Gnaden, unsern gnädigsten hochgebietenden Grafen und Herrn (titl.) ein bewöner Befelch, der mir erinerdt wie dass H. Paumeister von St. Pölten mit denen schönsten Rissen aldorten gewesen, welche er gehrn bei Herrn Baron von Blauenstein übersenden wollen, weillen aber derselbe nicht zu St. Andrea sondern zu Wien wahre, hatte er, Paumeister, solche Risse widerumben mit sich nacher Haus genommen ...

22. března 1707: ... anbey der überschlag Von Herrn Prandauer auf die ander einsez, de sich Vast nicht das 3tl so Hoch Belauffen als der erste, er Hatte gehrn Baldt eine nachricht oder Gdigste Resolution darüber ...

19. dubna 1707: Posílal rappolttenkirchenský správce do Vídně po baronu Blauensteino-vi plán k „Vogelhaus“.

8. září 1707: ... Berichte gehorsamst dass ich mit Herrn Prandauer gott sey Lob gestern glücklich nacher Haus khomen, und weillen er des Tags 2 fl. begehret, als habe ihm wegen denen vorm Jahr gethanen 2 und der jetzigen märierischen Rais zusammen 30 fl. geben, es hette zwaar etwas mehrers nach dem Tag zurechnen austragen, allein wahr er mit diesen zufriednen, und lasst sich gegen Ihre Hochgräfl. Gnaden gnädigst hochgebietenden Herrschaften (titl.) underthäns bedankhen ...

4. listopadu 1707: ... Von Jaromeritz hat mir Herr Hauptmann unterm Verweillen 29 october geschrieben, so erst gestern erhalten, dass Herr Prandauer auf gnädigste Herrschaft Befehl unverzüglich dahin reisen solle, und weillen gleich einen Botten nacher St. Pölten geschickt habe als hoffe, dass er Heüt Herab und morgen in Mähren gehen wirdt, zu welchen die fuhr Verschaffen muss ...

5. listopadu 1707: ... Auss Beykhommenden Brief ersehen eur gestreng, das Herr Prandauer mehrmahlen nicht Khommen Khönnen sofehrrn er aber Vermög seines Versprochens morgen alhier erscheinen sollte, wurde ihme Montag in aller fruehe die gelegenheit nacher Jaromeritz Verschaffen ...

9. listopadu 1707. ... Herr Prandauer ist Vergangenen Montag zu gdigst Hochgebittender Herrschaft (titl.) nacher Jaromeritz Verraisst ...

1707: Důchodní účet jaroměřického panství

... 14 dito (listopad) einem Witzonitzer fuhrman welcher den Mauermeister brandauer genandt über Crembs auf St. Pölten geführt auf zehrung geben . . . . . 2 fl.

1709: Douška dopisu vídeňského regenta z Bečova 25. listopadu 1709:

P. S. der herr Findera herrn Prandauer dass er jener 3 woche sich wider nacher Jaromeritz Verfügten wolle zu welchen thun der herr die gelegenheit zu Verschaffen.

(Mezi účty z r. 1690 se dochoval opis „Ungefährlicher überschlag“ na postavení nového zahradního „einsezu“ v Rappolttenkirchenu psaný rukou tamějšího správce. Podle předloženého plánu měly být vyzděny základy kamenem (weillen das gepeü Sehr gross wird), budova zaklenuta, omítnuta a prostory vydlážděny. Samotná zednická práce byla odhadnuta na 2 554 fl. a mimoto se počítalo s náklady na kamenické, štukatéřské a další řemeslnické práce. Opis není bohužel ani podepsán, ani datován.)

(SAB 673, 672, 248 a 661. Relace rappolttenkirchenského správce z roku 1707. Důchodní účet z roku 1707. Korespondence vídeňského regenta z roku 1709. Účty z roku 1690.)

*P r u n n e r* Jan Jiří. Kamenický mistr. V roce 1695 dodal a osadil za 131 zl. točitá scho-diště, krby apod. do rappolttenkirchenského zámku (SAB 664. Rappolttenkirchenské účty z roku 1695).

*R a a b e n s t e i n e r* Bartoloměj. Kameník v Brně. 14. července 1689 dostal 48 zl. 32 kr. za kamenné stupně mezi arkádové pilíře ambitů jaroměřické loretánské kaple (SAB 230. Důchodní účet z roku 1689).

*R a u c h* Jan. Zedník ve Znojmě. Pracoval v roce 1720 ve znojemském domě hraběte z Questenberka (SAB 261. Důchodní účet z roku 1720).

*R a u e r* Julius. Kamenický mistr ve Světlé. V roce 1719 se u něho učil řemeslu jaroměřický Jiří Tvrdožel a téhož roku dostal zaplacen 136 zl. za novou fontánu do zámeč-kého parku (SAB 260. Důchodní účet z roku 1719).

*R e i n e r* Jan. Zednický mistr ve Vídni. V roce 1662 líčil interiéry Questenberského paláce ve Vídni (SAB 656. Účty z let 1660—1664).

*R e i t e r* Josef. Tesařský mistr v Třebíči. V roce 1743 dostal 500 zl. za veškeré tesař-

ské práce na kounicovském zámku v Louce u Jihlavy (SAB 718. *Účty kounicovského panství Luka u Jihlavy z roku 1743*).

*Resser Jan*. Kameník. V roce 1727 dodával pro rappolttenkirchenský zámecký park postamenty pro sochy eggemburského sochaře Františka Strichnera (SAB 1244. *Rappolttenkirchenské účty z let 1726—1729*).

*Rezek Matouš*. Tesař v Jaroměřicích nad Rokytnou. V roce 1683 opravoval střechu nad jaroměřickým „haubt Schloss“ (SAB 224. *Účty z roku 1683*).

*Ricca Jan* Křtitel. Stavitel ve Slavkově u Brna. V roce 1743 přestavoval zámek Luka u Jihlavy. Dostával denně 45 kr. a za každého tovaryše 3 kr. Jeho polírem byl Václav Frindt. Ricca byl uveden na výplatní listině slavkovských úředníků s fixním platem 150 zl. ročně. V dopise, který poslal v roce 1745 svému pánu Maxmiliánu Ulrichovi z Kouniců, a kde se přimlouval za svého políra Frindta (v hraběcích službách od r. 1742), se podepsal Gio: Batt: Richa capo matto e Stucatore (SAB 718, 724 a 726. *Kounicovské účty z let 1743, 1745 a 1746*).

*Röhrig Jan*. Kamenický mistr v Linci. 3. prosince 1730 smluvil dodání černé mramorové desky ke stolu a růžového mramorového krbu pro jaroměřický zámek. 12. dubna 1731 dostal zaplacen 20 zl. za mramorové krby do sálu předků (SAB 273, 696—697. *Účty z let 1730—1731*).

*Roštejnský Vít*. Kameník v Telči. Spolu s Pavlem Naglinem kontrahoval roku 1734 „velkou kašnu“ v jaroměřickém zámeckém parku (SAB 702. *Účty z roku 1734*).

*Scheudendorfer Michal*. Kameník z Aüybachu. V roce 1737 pracoval na zámecké kašně v Rappolttenkirchenu (SAB 1245. *Rappolttenkirchenské účty z roku 1730—1739*).

*Schifauer Bartoloměj*. Kamnář. V roce 1720 dodával do nově zařízených salla teren jaroměřického zámku kamna. O rok později dostal zaplacen za figury ke komedii (SAB 261—262. *Účty z let 1720—1721*).

*Schlebacher Jiří*. Kamenický mistr z Herzogenburgu. V roce 1737 pracoval v grottě rappolttenkirchenského zámku (SAB 1245. *Rappolttenkirchenské účty z let 1730—1739*).

*Schockenreither Abraham*. Pokrývač ve Vídni. 20. května 1690 dostal 50 zl. za opravu střechy na „hohen Stock“ v dolním dvoře Questenberského paláce ve Vídni a za snesení stávající střechy (SAB 661. *Účty k stavbě vídeňského paláce z let 1695—1697*).

*Schoiningner Jan*. Zednický mistr. V roce 1742 pracoval při opravě questenberského zámku v Javorné (SAB 284. *Účty z roku 1742*).

*Silvestr Jan*. Zednický mistr v Znojmě. V roce 1687 opravoval za 186 zl. Questenberský dům ve Znojmě. V roce 1688 stavěl pro jaroměřické servity chor v ambitu lorentánské kaple. Do roku 1693 se objevuje při všech stavebních podnicích na jaroměřickém panství (SAB 228—234. *Účty z let 1687—1693*).

*Simon Jan Michal*. Kamenický mistr. V roce 1728 dostal 205 zl. za bližší nespecifikovanou práci na jaroměřickém zámku. 18. července 1739 mu platili 451 zl. za fontánu v zámeckém parku a za 32 párů kamených lavic (SAB 270, 280. *Důchodní účet z roku 1728. Účty z roku 1738*).

*Spiz Leonard*. Zednický polír. V roce 1680 zvedal na jaroměřickém zámku stropy, rozšiřoval místnosti a vybudoval nový štít (SAB 222. *Důchodní účet z roku 1680*).

*Stöhring Matyáš*. Stolař v Jaroměřicích nad Rokytnou. Od roku 1713—1741 pracoval pro hraběte z Questenberka. Do jaroměřického kostela sv. Markéty dodal 24 kostelních lavic (SAB 254—281, 2—9. *Jaroměřické účty a relace zámeckých hejtmanů z let 1713—1741*).

*Stojan Jan*. Měditepec v Třebíči. V roce 1716 dostal 86 zl. za „bildnissl“ a pozlacovačské práce na sloupech N. Trojice na jaroměřickém náměstí (SAB 257. *Důchodní účet z roku 1716*).

*Streichner (Strichner) Josef*. Kameník v Eggenburgu. Za práci na rappolttenkirchenském zámku dostal v roce 1728 61 zl. (SAB 694. *Rappolttenkirchenské účty z roku 1728*).

*Strichner František*. Kamenický mistr a sochař v Eggenburgu. 10. února 1731 dostal zaplacen 64 zl. za 8 postamentů k sochám do jaroměřického zámeckého parku. Do Rappolttenkirchenu dodal za 110 zl. 36 kr. (30 zl. splaceno v září 1727) 8 soch a 6 „dampf Röhren“. V roce 1733 předložil rozpočet na rappolttenkirchenský sloup N. Trojice podle návrhu Konráda Adolfa z Albrechtsburgu a sochaře Kašpara Obera a v roce 1734 byly Strichnerovy poukázány za něj první platy. 12. července 1736 účtoval za sochu sv. Antonína pro neunenlengbašské františkány a za kamenné lavice do rappolttenkirchenského zá-

meckého parku (SAB 273, 1244—1245. *Důchodní účet z roku 1731. Rappoltenkirchenské účty z let 1727, 1734—1735*).

*T ä t z František*. Soustružník. V letech 1709—1710 pomáhal Josefu Vernuškovvi se sloupy ke kolonádám zahradních křídel jaroměřického zámku (SAB 250—251. *Důchodní účty z let 1709—1710*).

*Track Štěpán*. Zvonař. V roce 1736 přelil velký zvon v kostele sv. Jiří v Rappoltenkirchenu (SAB 1245. *Rappoltenkirchenský účet z roku 1736*).

*Trebel Antonín*. Zednický polír v Jaroměřicích nad Rokytnou. Od roku 1714 byl polírem jaroměřického stavitele Tobiáše Gravaniho (SAB 252. *Soupis obyvatelstva z roku 1711*).

*Trehet (Tré) Jean*. Zahradní architekt ve Vídni. V roce 1708 kreslil plány pro rappoltenkirchenskou zámeckou zahradu a dodával do ní dřeviny. V téže době pracoval pro hraběnkou Trautson v její zahradě paláce v Augarten. V roce 1715 projektoval zámecký park v Jaroměřicích. S Janem Adamem z Questenberka byl ve styku od roku 1707, kdy zakládal hraběti Althanovi terasovitou zahradu na Goldburgu.

1707: Relace rappoltenkirchenského správce z 15. listopadu 1707

... Uberbringer diesses, ist der Kays: Hoffgartner von Schönbrunn, welcher zu Murstötten gewesen, und alhier zugesprochen, und weillen er will Ruembwürdigigen Vor meinen gebietenden Herrn wegen der garttnerey Kunst und andern gehört, als möchte er deroselben gehrn aufwarten wie er sich dann anerpothen sowohl mit Ziprassen wilden Räten paumben, oder was man sonstn Vornöthen Hette, umb einen gahr biligen preiss an die Handt zugehen Inglichen mit allerhand Rähren Sämbelwerck, er ist ein wackheere Mann, und guether Inschinier ...

1708: Dopis J. Ad. z Questenberka z 28. 9. 1708 do Vídne:

... Herr Tré hat mich gebeten, das weillen er mit der Arbeith fortfahren kann, ihn nacher Wien zu lassen, damit er der Gräffin von Trautsohn ihre Garten verfertigte, er hatte mir aber versprochen längstens in 14 tagen, sobald ich ihn berichten werde, dass er Zeyth seye zu kommen, wie gleich kommen werde, umb das Bosquet noch übrige Partere aufzusetzen, damit er aber gewiss wird komen, und weillen er nicht alles noch gemocht, so habe ich ihn noch weiter kein Geld gegebn, wan er aber etwas von den Herrn begehret, so von ihm der Herr auf die hiesige 200 fl. anweisen, die er hier abhollen solle, zu hören was er sagen wirdt ...

12. října 1708: ... Herr Tré ist mit seinen Rissen baldt fertig, wirdt wohl am Sonntag wieder nach Wien wollen, dann er pro nunc noch nichts zu thun hat weillen es noch nicht Zeith ist die Spalir und Zwergl auszurissen, welches er doch thun muss un das Boschetl und der Gräffin Gartl auszusetzen, wan es Zeith ist, wird er wieder kommen, ehend bis alles fertig ist, glaube ich nicht, dass man ihm zahlen darf ...

V dopisech jaroměřického hejtmána do Vídne v září 1715 se hovoří o jeho cestě do Jaroměřic a 23. listopadu t. r. ho vezli zpátky do Vídne (SAB 673—674, 681, 255—256. *Relace rappoltenkirchenského správce z r. 1707. Korespondence hraběte z Questenberga z r. 1708. Relace jaroměřického hejtmána z roku 1715. Důchodní účet z roku 1715*).

*Trdožel Jiří*. Kameník v Jaroměřicích nad Rokytnou. Spolu s Dominikem Durinim pracoval v roce 1736 na kašně v jaroměřickém zámeckém parku. Kamenickému řemeslu se vyučil u něho a u Julia Rauera ze Světlé v r. 1719 (SAB 704, 260. *Účty z roku 1736. Důchodní účet z roku 1719*).

*Veheberger Vít*. Zednický mistr v Sighartskirchenu. V roce 1703 pracoval při opravě rappoltenkirchenského zámku (SAB 1243. *Rappoltenkirchenský důchodní účet z roku 1703*).

*Venetianes Michal*. Kamenický mistr. V roce 1737 opravoval zámeckou kašnu v Rappoltenkirchenu (SAB 1245. *Rappoltenkirchenské účty z let 1730—1739*).

*Vernuška Josef*. Soustružník ve Znojmě. V roce 1709 dodal za 8 zl. 30 kr. 34 sloupů ke kolonádě vedoucí ze zámecké salla terreny v Jaroměřicích. Sloupy k druhé kolonádě dodal v roce 1710 (SAB 250—251. *Důchodní účty z let 1709—1710*).

*Veselý Jakub*. Tesař. V roce 1685 zhotovil za 9 zl. 54 kr. krový nad byty hejtmána a služebnictva v jaroměřickém zámku (SAB 226. *Důchodní účet z roku 1685*).

*Vital František*. Kovolijec a zvonař v Chebu. 19. srpna 1732 dostal zapláceno 351 zl. 34 kr. za práci pro zámek v Javorné (SAB 701. *Účty z roku 1734*).

*Vlček*. Stolařský tovaryš. Spolu s intarzystou Praetorigem pracoval v kabinetě jaroměřického zámku (dnes tzv. čínský saloněk). (SAB 5. *Relace zámeckého hejtmána z 21. ledna 1731*).

*Walter Adam.* Pokrývač ve Znojmě. V roce 1730 dostal zapláceno 24 zl. 18 kr. za novou střechu nad dokončeným sálem předků v jaroměřickém zámku (SAB 696. Účty z roku 1730).

*Weiss Max.* Dvorní stolař ve Vídni. Dodal do jaroměřického sálu předků dřevěné obložení stěn podle vzoru Říšské kanceláře ve Vídni a z účtu za rok 1730 dostal honorář 300 zl. (SAB 285, 1258. Účty z roku 1730. Účty vídeňské pokladny z roku 1730).

*Wezel Kašpar.* Stolař z Tullnu. V roce 1734 zhotovil pro rappoltenkirchenský kostel sv. Jiří novou kazatelnu (SAB 702. Účty z roku 1734).

*Winckler Matyáš.* Kamenický mistr ve Vídni. Podle smlouvy dodal v roce 1723 za 1050 zl. do zadního dvorního traktu Questenberského paláce ve Vídni 3 pilíře a jeden pilastr („ve velkém dvoře“) včetně hlavic, okenní ostění, krbý, římsy, vlys, dvojité kvádrování a pilíře do kočárové remízy (SAB 689. Účty z roku 1723).

*Winter Václav.* Kameník. V roce 1743 pracoval na stavbě zámku v Lukách u Jihlavy (SAB 218. Účty Kounicovského panství Luka u Jihlavy z roku 1743).

*Wisner Jan.* Zedník ve Znojmě. V roce 1732 pracoval v Questenberském paláci ve Znojmě (SAB 285. Důchodní účet z roku 1732).

*Zeidler Jan.* Kameník v Teplé. V roce 1728 pracoval v zahradě bečovského zámku (SAB 1112. Účty panství Bečov z roku 1728).

*Zimmermann Jiří.* Kameník z Moravského Krumlova. V roce 1715 pracoval v Jaroměřicích nad Rokytnou na sloupech N. Trojice (SAB 256. Důchodní účet z roku 1715).

*Zinner Antonín Jan.* Sochař a zahradní architekt ve Vídni. Patrně upravoval v Jaroměřicích starší projekt Treheta pro zámecký park. Do Jaroměřic se měl vypravit na podzim roku 1730, avšak pro nemoc a zaměstnání u dvora, v Halbthurnu a na panství pána ze St. Julienu, je jeho pobyt doložen v Jaroměřicích až v dubnu 1732, kdy mu byly refundovány cestovní výlohy ve výši 42 zl. 10 kr. V květnu 1732 pro něho obkresloval Tobiáš Gravani plán zahradního divadla v jaroměřickém zámeckém parku. V září toho roku s ním jednali o plánu k bližší nespecifikovanému schodišti (SAB 697—698, 285, 5. Účty z let 1731—1732. Korespondence Jiřího Adama Hofmanna z let 1730—1732. Relace jaroměřických hejtmanů z roku 1732).

*Zvěřina Jiří.* Pokrývač. V roce 1717 pokrýval za 12 zl. střechu bohušického zámečku (SAB 258. Důchodní účet z roku 1717).

*Zweckhammer František.* Kameník z Tyrolska. 4. září 1719 dostal zapláceno z jaroměřické pokladny 15 zl. za dvoudenní práci v lomu (SAB 260. Důchodní účet z roku 1719).

Petr Fidler

## Z INVENTÁŘE PERNŠTEJNSKÉHO HRADU Z ROKU 1720

V soupisu mobiliáře hradu Pernštejna, pořízeném 15. října 1720 (Brno, soukromý majetek), jsou uměleckohistoricky zajímavé tyto položky:

- Alter Tepich von Rot Seidenen Zeug, 1 kus
- Grosse Niederländische Spallire, 4 kusy
- Detto auf diese Art gemahlen [sic!], 1 kus
- Türkische Tischtepiche, 5 kusů
- Grosse Landschaften in vergoldten Rahmen, 8 kusů
- Grosse Seefahrten in vergoldten Rahmen, 10 kusů
- Item langlechte [sic!] Seefahrten, 8 kusů
- dann kleinere, 8 kusů
- Grosses Blumenstück, 1 kus
- Grosses Bild, worauf Christi Geburt, 1 kus
- Unsere Liebe Frau, 2 kusy
- Contrafei [sic!] deren Kaysern Josephus und Carolus, 2 kusy
- Sommer und Winter in vergoldten Rahmen, 2 kusy
- Contrafei [sic!] der hochadel. Familia, 9 kusů
- Unterschl. Landschaften, 9 kusů
- Item unterschl. alte Bilder, 38 kusů
- Kleine Bilder, worauf Vers Geschrieben, 8 kusů
- Auf Glas gemahlene [sic!] Blumenstück, 2 kusy